

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6783-20

meddelad i Stockholm den 20 oktober 2021

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 9 oktober 2020 i mål nr 3856-20

SAKEN

Aktivitetsstöd

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens och förvaltningsrättens domar samt fastställer Försäkringskassans beslut.

Dok.Id 252629

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

BAKGRUND

1. Den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program hos Arbetsförmedlingen, t.ex. jobb- och utvecklingsgarantin, kan få ersättning från Försäkringskassan, s.k. aktivitetsstöd.
2. Aktivitetsstöd betalas ut månadsvis och ansökan för en månad ska göras under den efterföljande månaden, dvs. en månad i efterskott. Om ansökan om ersättning görs senare än under den efterföljande månaden får aktivitetsstöd lämnas endast om det finns särskilda skäl.
3. AA ansökte om aktivitetsstöd för månaderna september–december 2019 och januari 2020. Ansökningarna kom in till Försäkringskassan den 6 mars 2020. AA angav följande som skäl till att ansökningarna kom in för sent.
Arbetsförmedlingen hade i september 2019 återkallat hans deltagande i jobb- och utvecklingsgarantin. Han fortsatte ändå att delta i programmet. Efter att han begärt omprövning av återkallelsebeslutet ändrade sig Arbetsförmedlingen och beslutade den 5 mars 2020 att retroaktivt skriva in honom i programmet. Det hade varit meningslöst att lämna in ansökningarna innan Arbetsförmedlingen hade ändrat sitt beslut.
4. Försäkringskassan avslog ansökningarna med motiveringen att de kommit in för sent. Det förhållandet att Arbetsförmedlingen ändrat återkallelsebeslutet innebar enligt Försäkringskassan inte att det fanns särskilda skäl för att ändå bevilja AA aktivitetsstöd.
5. AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Karlstad som biföll överklagandet. Enligt förvaltningsrättens bedömning fick det anses ursäktligt att ansökningarna inte hade lämnats in i tid. Det fanns därför särskilda skäl för att bevilja ersättning för tid längre tillbaka än månaden före ansökningsmånaden.

DOM

Mål nr
6783-20

6. Försäkringskassan överklagade domen till Kammarrätten i Göteborg som gjorde samma bedömning som förvaltningsrätten och avlog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

7. *Försäkringskassan* yrkar att kammarrättens och förvaltningsrättens domar ska upphävas och att myndighetens beslut ska fastställas samt anför följande. Det är oklart vad som ska anses utgöra särskilda skäl, men det borde vara omständigheter som är hänförliga till den sökande själv och som innebär att denne är förhindrad att ansöka i tid. Särskilda skäl skulle också kunna föreligga om sökanden, utan att vara förhindrad att lämna in ansökan i tid, ändå har en rimlig förklaring till att så inte skett.
8. AA har deltagit i programmets aktiviteter under den tid som ansökningarna avser. Han borde, efter att han begärt omprövning av Arbetsförmedlingens beslut, ha förstått att det kunde komma att ändras och att det inte var meningslöst att ge in ansökningarna i tid.
9. AA har inte yttrat sig.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

10. Frågan i målet är om det finns särskilda skäl för att bevilja aktivitetsstöd för längre tid tillbaka än månaden före ansökningsmånaden.

Rättslig reglering m.m.

11. Av 17 § förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin framgår att den som tar del av programmet jobb- och utvecklingsgarantin kan få ekonomiskt

stöd i form av aktivitetsstöd enligt de regler som gäller för ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

12. I 10 kap. 9 § förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (ersättningsförordningen) föreskrivs att aktivitetsstöd beräknas och betalas ut av Försäkringskassan månadsvis i efterskott. Enligt 5 § får aktivitetsstöd inte lämnas för längre tid tillbaka än månaden före ansökningsmånaden, om det inte finns särskilda skäl.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Vad som kan utgöra särskilda skäl anges inte i bestämmelsen i 10 kap. 5 § ersättningsförordningen. Det finns inte heller förarbeten till förordningen som kan ge ledning om vad som kan anses utgöra särskilda skäl.
14. Utgångspunkten vid prövningen av om särskilda skäl föreligger måste enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening vara att det ska göras en bedömning av omständigheterna i varje enskilt fall. Vid denna prövning ska i första hand beaktas omständigheter hänförliga till sökanden själv som innebär att denne varit förhindrad att ansöka i tid, t.ex. sjukdom eller olycksfall. Därutöver kan det även finnas omständigheter som visserligen inte är direkt hänförliga till sökanden själv men som ändå bör beaktas, förutsatt att det framstår som ursäktligt att ansökan inte lämnats i tid, t.ex. en nära anhörigs akuta sjukdom eller dödsfall.
15. I förevarande fall deltog AA i programmets aktiviteter under hela den tid som ansökningarna avser. Han borde därför ha ansökt om aktivitetsstöd för varje månad senast under den efterföljande månaden. Det förhållandet att han begärt omprövning av Arbetsförmedlingens beslut om återkallelse saknar betydelse för skyldigheten att ansöka i tid. Särskilda skäl för att bevilja AA aktivitetsstöd för längre tid tillbaka än månaden före ansökningsmånaden har därför inte förelegat.

DOM

Mål nr
6783-20

16. Det var alltså rätt av Försäkringskassan att avslå AAs ansökningar. Kammarrättens och förvaltningsrättens domar ska därför upphävas samt Försäkringskassans beslut fastställas.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Per Classon, Kristina Svahn Starrsjö, Helena Rosén Andersson och Linda Haggren.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Maria Rydell.